

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Název zahraniční akce:	ET Nature Protection Project Team Meeting & back-to-back subproject meetings
Pořadatel:	IMPEL
Účastník:	Mgr. Jana Zacharová, ČIŽP, OMOB a CITES
Místo konání:	Palermo, Itálie
Termín konání:	28. 10. – 2. 11. 2025

Anotace

Ve dnech 29. – 31. října 2025 se v Palermu uskutečnilo jednání Expertního týmu IMPEL Nature Protection a jednání pracovní skupiny WG2 probíhajícího projektu IMPEL „EU Action Plan Against Wildlife Trafficking“. Předmětem jednání byla výměna informací o ochraně přírody a prosazování předpisů EU, představení probíhajících projektů a diskuse o budoucích společných inspekcích a workshopech. Součástí programu byly prezentace zaměřené na ochranu přírody na Sicílii, činnost institutu ISPRA, významné případy z oblasti CITES a problematiku nelegálního lovu. Účastníci rovněž absolvovali exkurzi do přírodní rezervace Ficuzza a návštěvu záchraného centra pro hendikepované a zabavené živočichy.

Podrobný popis průběhu a výsledků cesty:

Dne 29. 10. 2025 se v Palermu konalo společné jednání Expertního týmu IMPEL Nature Protection, tj. jednání všech projektových pracovních skupin včetně skupiny WG2 probíhajícího projektu „EU Action Plan Against Wildlife Trafficking“. V úvodu došlo k přestavení všech účastníků jednání a vzhledem ke končícímu funkčnímu období zástupce vedoucího Expertního týmu bylo jedním z prvních bodů programu hledání nového kandidáta na tuto pozici. Z přítomných účastníků došlo k výběru několika zástupců, kteří budou tuto funkci zastávat společně (např. zástupce Malty, Holandska).

Dalším bodem programu byly přednášky zaměřené na historii ochrany přírody na Sicílii i na její současnou podobu – byla popsána síť národních parků a lokalit NATURA 2000. Celá soustava chráněných území na Sicílii zahrnuje celkem 4 regionální národní parky, 7 přírodních rezervací, 1 národní park, 7 mořských chráněných oblastí a dále lokality NATURA 2000.

Na Sicílii žije celkem 322 endemických druhů – tato velká biodiverzita a bohatost je způsobena především příznivým podnebím a geografickým umístěním na předělu mezi Afrikou a Evropou a rozprostírá se zde 10 % plochy všech chráněných oblastí v Itálii. Kromě 400 druhů ptáků se v přímořských vodách Sicílie můžeme setkat i s přísně chráněným tuleněm středomořským *Monachus monachus* a želvou *Caretta caretta*. Cílem do budoucna je zvýšit procento chráněných oblastí na Sicílii ze současných 18 % na 30 % v roce 2030.

Zajímavým příspěvkem byla přednáška o vzniku první chráněné oblasti na Sicílii, která vznikla za masivní podpory veřejnosti (tzv. „Pochod Zingaro“). Tento pochod a manifestace odborné i laické veřejnosti, které se uskutečnily v květnu roku 1981, vedly k vytvoření vůbec prvního národního parku na Sicílii v přímořské lokalitě Zingaro a ochraně místní vzácné fauny i flóry.

Další přednáška byla věnována struktuře a funkci hostícího institutu ISPRA a jeho roli v ochraně přírody, kdy jedním z jeho hlavních úkolů je hodnocení ekologických rizik v procesu ochrany stanovišť NATURA 2000. Podnětný byl rovněž příspěvek o zajímavých záchytech CITES přednesený zástupcem ozbrojených složek karabiniérů ze speciální složky tohoto útvaru věnované CITES, (CITES Unit of the Carabinieri), jejímž hlavním úkolem je mezinárodní spolupráce, kontroly na letištích, v přístavech, trzích i přímo u chovatelů, a dále monitoring trhu s chráněnými exempláři. Představen byl podrobně případ z roku 2021, v jehož rámci došlo k odhalení nelegálního lovu čápa bílého a úspěšné identifikaci a následnému stíhání pachatele.

Následně byly prezentovány projekty probíhajících pracovních skupin:

- Testování a zlepšování navrhovaného plánovacího nástroje pro inspekce lokalit Natura 2000 (NIRAM) a plán projektů k invazivním nepůvodním druhům,
- Akční plán EU proti obchodování s volně žijícími a planě rostoucími druhy,
- Implementace směrnic o ptácích a stanovištích na evropských letištích a
- Spojení sítí pro planě rostoucí houby, věnující se houbám, jejich rozšíření a monitoring.

Zástupkyně projektu Bioval seznámila účastníky s výsledky recentních případů, přičemž v řízení civilních soudů v Belgii byly aktuálně potvrzeny kompenzace za škody na životním prostředí vypočítané metodikou, kterou BIOVAL již dříve představil.

Jako poslední byl představen projekt „Monitorování makroplastů v řekách v EU“, který se týká především mořských ptáků, a zástupci z řad expertů na ochranu přírody byli vyzváni k připojení do tohoto projektu, který spadá primárně do oblasti ochrany vod.

Závěrem byly předloženy návrhy na nové projekty, přičemž jako nejpravděpodobnější se jeví znovuoobnovení pracovní skupiny zabývající se nelegálním lovem („Boj proti nezákonným činnostem spojeným s loveckou turistikou“). Program tohoto dne byl zakončen návštěvou botanické zahrady s představením jak endemických, tak naopak i invazních druhů.

Dne 30. 10. 2025 se uskutečnila celodenní exkurze do chráněné přírodní rezervace Ficuzza s typickým středomořským teplomilným rostlinstvem, v němž převažují teplomilné duby, mezi nimi i dub korkový (*Quercus suber*), dále jasany, javory a další keře, zajímavým byl výskyt planě rostoucích bramboříků. V rezervaci žije přibližně sto druhů živočichů.

Podstatným bodem programu byla návštěva záchytné stanice pro hendikepované a zabavené živočichy „Wildlife Recovery Center“ (Obr.1), především želvy (*Testudo hermanni*, *T. marginata*) a dravce, sovy či krkavcovité ptáky. Tato stanice je financována místní vládou za přispění financí od dárců. Účastníci exkurze byli seznámeni s chodem centra, které slouží zároveň jako centrum pro zabavené exempláře CITES a je tak jediným zařízením svého druhu na Sicílii.

Obr. 1 – Záchrané centrum

Dne 31. 10. 2025 proběhl mítink pracovní skupiny IMPEL WG2 probíhajícího projektu „EU Action Plan Against Wildlife Trafficking“ zaměřeného na výměnu informací mezi evropskými úřady zabývajícími prováděním a kontrolou nařízení EU v rámci boje proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy („wildlife crime“).

Cílem skupiny WG2 je vytvoření příručky použitelné pro všechny členské země EU usnadňující prosazování tohoto práva a dále výměna informací mezi jednotlivými zeměmi, jakož i pořádání společných inspekcí a workshopů zaměřených na prosazování tohoto práva a výměna zkušeností mezi inspektory. Stručně byly představeny dosud proběhlé inspekce v letech 2020–2024, tedy v prvním funkčním období celého projektu, ale pozornost byla zaměřena především na podrobné představení a diskusi k budoucím workshopům a společným inspekčním, které proběhnou v letech 2026 a 2027 – mezi hostujícími zeměmi bude pravděpodobně Malta, Řecko, Holandsko, ale také Česká republika.

Dále bylo podrobně diskutováno téma znovuoobnovení pracovní skupiny pro boj s nelegálním lovem zvířat a hledání nového vedoucího celého projektu, během něhož se přihlásilo několik účastníků.

V rámci mítinku pracovní skupiny WG2 byl podrobně představen zástupcem institutu ISPRA úspěšně řešený případ vykrádání hnízd dravců, především orla jestřábího (*Aquila fasciata*), dále raroha jižního (*Falco biarmicus*) a supa mrchožravého (*Neophron percnopterus*). Případ z roku 2010 byl široce medializován a byl řešen za vydatné pomoci dobrovolníků a veřejnosti a za užití moderní techniky (instalace kamer a intenzivní monitoring na 17 hnízdicích místech). Následovalo vyšetřování jednotek karabiniérů (Italian Carabinieri Forestali) a Corpo Forestale of Sicily, které odhalilo nelegální obchodování s mláďaty těchto druhů. V rámci vyšetřování bylo zabaveno mnoho jedinců orla jestřábího a dalších dravců a zadrženo množství padělaných dokumentů. Následovala kontrola dravců chovatelů na celém území Itálie a vytvoření speciální databáze těchto jedinců, včetně DNA profilů, kterou spravuje organizace ISPRA. Od roku 2011 jsou organizovány na Sicílii za pomoci dobrovolníků z několika mezinárodních asociací, včetně

Birdlife Italy, WWF, Euro Bird Net Italy a dalších, kempy, jejichž cílem je další monitoring hnízd a celé oblasti a ochrana těchto dravců.

Cestovní zpráva předložena dne: 11. 11. 2025

Zpracovala: Mgr. Jana Zacharová, Oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES

Schválil: RNDr. Jindřich Novák, Ph.D., vedoucí oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES